

ધોરણ : 9 ગુજરાતી

પાઠ : 3

પછે શામળિયોજી બોલિયા

સ્વાધ્યાય સોલ્યુશન

Sem : 1

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચા ઉત્તર શોધીને તેના ક્રમ – અક્ષર પ્રશ્ન સામેના ☐ માં લખો

(1) ગોરાણીએ શ્રીકૃષ્ણ-સુદામાને કયું કામ સોંપ્યું હતું ?

B

(A) ગાય દોહવાનું

(B) લાકડાં (બળતણ) લાવવાનું

(C) કુહાડો લાવી આપવાનું

(D) ભિક્ષા માગી લાવવાનું

(2) 'પછે શામળિયો' આખું કાવ્ય કોના સંવાદરૂપે આગળ વધે છે ?

B

(A) સાંદીપનિ ઋષિ અને તેમનાં પત્ની વચ્ચે

(B) શ્રી કૃષ્ણ અને સુદામા વચ્ચે

(C) શ્રી કૃષ્ણ અને બલરામજી વચ્ચે

(D) સુદામા અને સાંદીપનિ ઋષિ વચ્ચે

(3) શ્રીકૃષ્ણની નમ્રતા કયા વાક્યમાં દેખાય છે ?

D

(A) પછી ગુરુજી શોધવા નીસર્યા

(B) ટાઢે ધૂજે આપણી દેહ

(C) મળી જમતા ત્રણે ભ્રાત

(D) તમો પાસ અમો વિદ્યા શીખતા

(4) સંદીપનિ ઋષિને પોતાના વિદ્યાર્થીઓ માટે ખૂબ જ સ્નેહ
હતો તેવી પ્રતીતિ કયા વાક્યમાં થાય છે?

D

(A) પછી ગુરુજી શોધવા નીસર્યા

(B) કહ્યું સ્ત્રીને, તેં કીધો કેર

(C) આપણ હૃદિયા સાથે ચાંપિયા

(D) (A), (B), (C) ત્રણેય વાક્યોમાં

પ્રશ્ન 2. નીચેના પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર લખો :

(1) સાંદીપનિ ઋષિની ચિંતા તમારા શબ્દોમાં વ્યક્ત કરો.

➤ સાંદીપનિ ઋષિ ગામડેથી પાછા ફર્યા ત્યારે તેમને જાણ થઈ કે ગોરાણીએ કૃષ્ણ અને સુદામાને જંગલમાં લાકડાં લેવા મોકલ્યા છે. તે સમયે મુશળધાર વરસાદ વરસતો હતો. આ બંને ક્યાં અટવાયા હશે એની તેમને ચિંતા થઈ. પહેલાં તો તેમણે ગોરાણી પર ગુસ્સો કર્યો, પણ પછી તરત જ તેઓ વરસતા વરસાદમાં કૃષ્ણ અને સુદામાને શોધવા નીકળ્યા. જંગલમાં ટાઢમાં ધૂજતા કૃષ્ણ સુદામાને જોઈ તેમને આલિંગનમાં લીધા અને બંનેને આશ્રમમાં લઈ આવ્યા.

(2) શ્રી કૃષ્ણ અને બલરામ વચ્ચે કઈ સ્પર્ધા થઈ હતી ?

➤ શ્રીકૃષ્ણ અને બલરામ વચ્ચે કોણ પહેલાં વૃક્ષનું થડ ફાડે, કોણ પહેલાં એમાંથી લાકડાં કાપે અને કોણ પહેલાં એના ભારા તૈયાર કરે એ બાબતે સ્પર્ધા થઈ હતી.

પ્રશ્ન ૩. નીચેના પ્રશ્નનો સાત-આઠ લીટીમાં ઉત્તર લખો :

(1) શ્રીકૃષ્ણ-સુદામાનું વિદ્યાર્થીજીવન તમારા શબ્દોમાં લખો.

➤ શ્રીકૃષ્ણ અને સુદામા સાંદીપનિ ઋષિના આશ્રમમાં સાથે ભણ્યા હતા. તેઓ બે માસ સાથે રહ્યા હતા. બંને વચ્ચે નાનપણથી જ પ્રેમ હતો. તેઓ સાથે ભિક્ષા માગવા જતા, સાથે જમતા અને ઘાસની બનાવેલી એક જ પથારીમાં સાથે સૂતા. તેઓ એકબીજાને પોતપોતાના સુખ દુઃખની વાતો પણ કરતા. સવારે ઊઠીને વેદની ધૂન કરતા. ગોરાણીએ જંગલમાંથી લાકડાં લાવવાનું કહ્યું ત્યારે પણ તેઓ બંને સાથે જંગલમાં ગયા હતા.

➤ તેમણે વૃક્ષના થડ ફાડીને લાકડાં કાપ્યાં. એ લાકડાના ત્રણ ભાગ કર્યા અને તેને દોરડાથી બાંધી ત્રણ ભારા તૈયાર કર્યા હતા. અચાનક મુશળધાર વરસાદ વરસવા લાગ્યો ત્યારે પણ બંનેએ એકબીજાનો સાથ છોડ્યો નહોતો. શ્રીકૃષ્ણ સુદામા પાસે એ વાતનો એકરાર કર્યો કે સુદામાએ જ એને વિદ્યા શીખવી હતી તો સુદામાએ વિનમ્રભાવે એને કૃષ્ણની મહાનતા ગણી. આમ, શ્રીકૃષ્ણ અને સુદામાનું વિદ્યાર્થી જીવન સ્નેહ અને ગાઢ મૈત્રીના સંબંધોથી વણાયેલું હતું.

પ્રશ્ન 4. નીચેની કાવ્યપંક્તિ સમજાવો :

“તમો પાસ અમો વિદ્યા શીખતા, તને સાંભરે રે ?

હું ને મોટો કીધો મહારાજ, મને કેમ વીસરે રે ?”

- પ્રથમ પંક્તિમાં શ્રીકૃષ્ણ સુદામા પાસે વિદ્યા શીખતા હતા એ વાતનો એકરાર કરે છે. સુદામાએ એમના પર કરેલ ઉપકાર માટે શ્રીકૃષ્ણ કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરે છે. બીજી પંક્તિમાં સુદામા જણાવે છે કે શ્રીકૃષ્ણે આમ કહીને એમને મોટો કર્યો અર્થાત્ યશ આપ્યો. શ્રીકૃષ્ણની આ મહાનતા છે. સુદામાના આ શબ્દો શ્રીકૃષ્ણ માટેનો એમનો વિનમ્રભાવ દર્શાવે છે.

THANKS

